

Bunele maniere

Bunele maniere sunt esențiale pentru conviețuirea în societate, ele învățându-ne să fim omenoși și cu spirit civic. Curtoazia și politețea sunt “surorile mai mici” ale unor virtuți mai mari.

16.05.2013

Dacă ne uităm cum s-au dezvoltat manierele peste timp, sau cum variază ele de la o țară la alta, putem concluziona că sunt pur convenționale și că pot fi schimbate sau chiar trecute cu vederea după

bunul plac. Totuși, anumite aspecte de bază ale politeții par să fi rămas neschimbate. Cu toții am auzit de expresii precum “După cum se comportă, îți poți da seama că provine dintr-o familie bună”, sau “Ce copil bine-crescut!”

Virtuțile umane sunt fundamentele celor supranaturale, și reprezintă fundația obiceiurilor umane pe care le numim cel mai adesea politețe sau maniere elegante. Poate amabilitatea care întreține interacțiunea socială plăcută nu este cea mai importantă virtute. Dar este începutul cordialității, empatiei și înțelegerii, atât de importante pentru interacțiunile noastre cu ceilalți.

Bunele maniere ne oferă ceva esențial pentru traiul în societate, învățându-ne să fim omenoși și civilizați cu ceilalți. Curtoazia, amabilitatea, politețea sunt “surorile mai mici” ale unor virtuți mai mari.

Dar caracteristica principală stă în faptul că fără ele, interacțiunea cu ceilalți ar deveni neplăcută. În plus, o persoană moșnică și nepoliticoasă nu s-ar putea ridica la cerințele binefacerii.

Privindu-l pe Isus

La un moment dat e posibil să ne fi întrebat “ce or fi crezut oamenii despre mine?” sau “de ce am făcut asta?” sau “cât de rău trebuie să fi dat!” atunci când ne-am comportat incorect.

Evanghelia ne-a dăruit un pasaj care descrie două atitudini opuse, aceea a unei persoane “respectabile” ale acelor vremuri și aceea a unei femei păcătoase. [1] Simon Fariseul a organizat o masă în cinstea unui invitat, o persoană privită ca un profet. Cu siguranță s-a gândit la așezarea la masă a invitaților, la servirea felurilor de mâncare, la meniu și subiectele de conversație pe

care ar dori să le discute cu Maestrul. Voia să dea bine în fața celor care contau și a invitatului său principal. Dar a trecut cu vederea niște mici aspecte pe care Domnul le-a observat.

Vezi această femeie? Am intrat în casa ta, însă nu Mi-ai dat apă pentru picioare, dar ea Mi le-a udat cu lacrimile ei și le-a șters cu părul său. Tu nu M-ai sărutat, dar de când am intrat, ea nu a încetat să Îmi sărute picioarele. Tu nu Mi-ai uns capul cu ulei, dar ea Mi-a miruit picioarele cu alifie. [2]

La prima vedere, acestea pot părea detalii ne semnificative. Totuși, Isus, Dumnezeu și bărbatul perfect, observă că lipsesc. Sfântul Josemaria, care a contemplat îndelung realitatea Încarnării Fiului Domnului, a comentat acest pasaj: Iisus “vine să salveze, nu să distrugă natura. De la El învățăm că nu este creștinește să

ne tratăm semenii rău, pentru că ei sunt creaturi ale Domnului, făcute după chipul și asemănarea Sa (Gen 1,26).” [3]

Aici găsim învățături practice pentru cei care își doresc sanctificarea, sau se străduiesc să o găsească în cele mai variate moduri din lume. Cu atât mai mult cu cât natura umană, cu tendințele și talentele sale, a fost înnobilită de Domnul nostru. Nu este absolut nimic, indiferent cât de mic sau trivial pare, care să nu poată fi oferit Domnului: *Deci orice ai mânca sau bea, sau orice ai face, fă totul în cinstea Domnului.* [4] Toate activitățile oneste au fost acum mântuite, iar atunci când sunt făcute în uniune cu El, pot fi co-salvate.

Virtuțile sunt personale, ele aparțin persoanei; dar este ușor să vezi că nicio persoană nu este complet autonomă sau o piesă izolată. Trăim în legătură cu lumea noastră și co-

existăm cu alte persoane. Suntem independenți dar în același timp dependenți unii de ceilalți: “ne ajutăm sau încurcăm unii pe alții mereu. Suntem cu toții verigi ale aceluiași lanț.” [5]

Virtuțile posedă astfel și o dimensiune socială. Ele nu sunt pentru fală sau pentru promovarea ego-ului unei persoane, ci sunt până la urmă pentru alții. De ce ne simțim în largul nostru cu unele persoane și mai puțin cu altele? Cel mai probabil deoarece acea persoană ne ascultă și pare să ne înțeleagă; el sau ea nu este pe fugă, ci oferă seninătate, nu este autoritar, ci ne sugerează și arată respect, este discret și nu întreabă doar din curiozitate.

Oricine știe cum să se înțeleagă cu ceilalți, să împărtășească, să ofere, să întâmpine, să împartă pace, este pe cale de a deveni cu adevărat virtuos. Iisus ne învață că atunci când

anumite condiții lipsesc, interacțiunea socială amabilă se deteriorează. A fi politicos cu alții este poate cea mai bună formă de prezentare. Și ceea ce am putea numi “virtuțile interacțiunii sociale” sunt premisele pentru bijuteria milei.

Manierele la masă

Devine din ce în ce mai frecvent astăzi, în toate sectoarele societății, ca și mama și tatăl să lucreze în afara casei. Adesea ambele venituri sunt necesare pentru a face față dificultăților financiare. Piedicile puse de program și călătorii pentru petrecerea timpului împreună, ca o familie, sunt descurajante.

Asta nu înseamnă că în trecut, când era mai ușor să se mănânce în familie, acele întâlniri se desfășurau mereu liniștit. Cum rămâne cu ciondănelile dintre copii sau cu protestele lor vis-a-vis de mâncare și cu părinții care îi certau... Cam ce se

întâmplă și astăzi, din moment ce lucrurile nu s-au schimbat foarte mult. Dar acum, ca și atunci, este vorba despre a profita de oportunitățile pe care ți le oferă viața, și încercarea de a transforma obstacolele în prilejuri de formare.

Cât de des am încercat, spre exemplu, să transformăm cinele din timpul săptămânii sau prânzurile din weekend în reuniuni de familie? Cercetători sociali au condus studii în care și fete și băieți au ales *mâncatul în familie* ca fiind cel mai important pentru ei. Să fim cu cei care ne iubesc, să împărtășim, să fim înțeleși, sunt moduri de a învăța să interacționăm social, să ne dăruim altora. Astfel, relațiile dintre membrii familiei sunt întărite, și părinții primesc ocazii informale pentru a-și cunoaște mai bine copiii și pentru a anticipa posibile dificultăți.

Câte ocazii sunt oferite de mesele în familie pentru a sublinia mici politeți: “Aș fi recunoscător dacă ai putea merge să aduci sarea.” “Te-ai spălat pe mâini înainte să te așezi?” “Stai drept și nu îți încrucișa picioarele când mănânci.” “Poți să îl ajuți pe fratele tău să pună masa (sau să pună lucrurile la loc)?” “Pâinea nu se aruncă.” “Ține furculița cum trebuie.” “Taie carnea în bucăți mici și nu vorbi cu gura plină.” “Trebuie să mănânci și cu capul, nu doar cu stomacul, și să consumi tot ce ai luat, indiferent dacă îți place sau nu.” “Supa ar trebui ridicată spre gură, nu gura coborâtă către vas.” “Nu face gălăgie când bei.” “Nu bea cu cotul pe masă.”

Unele dintre aceste indicații se pot schimba în funcție de loc, dar majoritatea sunt universale. Pot părea puțin negative, deși nu e necesar să insistăm asupra lor mereu. Dar atunci când sunt văzute

drept afirmații, ele reflectă aprecierea pe care ar trebui să le-o arătăm celorlalți. Sunt mici lucruri care arată politețe, curtoazie și igienă, încercând să facă masa plăcută pentru ceilalți.

La masă se pot învăța puncte de bază ale unei bune educații, cum ar fi cât să servim, când și alții așteaptă; să nu mâncăm între mese, să apreciem astfel mai mult mâncarea ce ni se servește. În plus, mâncatul împreună nu este doar o realitate socială. Este cultură în cel mai nobil și riguros sens.

Cultura, după cum au specificat mulți autori, este legată de cult sau venerație. Divinizarea Domnului aparține naturii umane și devine cultură atunci când se exprimă prin ritualuri și instituții. Ce mod minunat de a-L slăvi pe Domnul când “ritualul” mesei este precedat de o rugăciune; când invocăm

binecuvântarea Domnului asupra familiei și darurilor pe care suntem pe cale să le primim; atunci când Îi mulțumim pentru pâinea cea de toate zilele, și ne rugăm pentru cei care au pregătit-o și pentru cei care nu o au. Să zicem că mila este un obicei care ajută să aducem acasă realitatea că Domnul este mereu lângă noi, învățându-ne să fim recunoscători pentru ce primim și să îi respectăm pe ceilalți în interacțiunile zilnice.

Mentținând un tonus pozitiv

În jurul mesei și la adunările de familie, copiii sunt pregătiți pentru viața în societate. Să știi când să intervii într-o conversație sau să aștepti rândul altcuiva, să înveți să te îmbraci conform cu evenimentul, sunt aspecte ale vieții alături de alții.

Este important să înveți cum să te îmbraci. Să arăți drăguț nu înseamnă să porți haine scumpe sau de firmă,

ci să fie curate și bine călcate. Și copiii învață asta acasă, văzând cum se poartă părinții lor: mereu cu eleganță și discreție. Nu este același lucru să mergi la o cină formală și să fii cu prietenii sau în intimitatea familiei. Nu este același lucru să te plimbi oricum pe holurile casei sau să te îmbraci cu un halat de îndată ce cobori din pat.

Întâlnirile cu familia, mesele cu ei, ajută de asemenea copiii să își povestească micile aventuri de la școală, iar părinții să facă comentarii oportune sau să le ofere sugestii despre cum să se comporte în diferite situații. Acestea sunt ocazii să împărtășească interese, să devină interesați de următoarea excursie montană sau de istorie, introducând copiii în arta fascinantă a povestirii. Excursii sau vizite pot fi planificate iar aspecte referitoare la familie, religie, tradiții patriotice sau culturale pot fi transmise încet-încet.

Copiii învață să vorbească fără să ridice tonul sau să țipe și, cel mai important, învață să asculte și să nu întrerupă șirul unei conversații, să nu își impună punctul de vedere sau propriile dorințe.

În familie învățăm să avem grijă de alții cu delicatețe. Nimeni nu vine îmbrăcat urât și nu mănâncă hăpăind. Fiecare dă mai departe platoul și este atent la ce nevoi au ceilalți. Pâinea sau apa este oferită altui membru al familiei înainte de a te servi, și un “mulțumesc” este dat în schimb, din moment ce recunoștința întreține armonia și armonia întreține buna dispoziție și un zâmbet.

După o masă caldă în familie suntem mai fericiți, nu doar cu fericirea fiziologică a unui animal sănătos, [6] ci pentru că am împărtășit intimitatea noastră cu cei pe care îi

iubim cel mai mult. Am fost
îmbogățiți personal și moral.

Aceste moduri de a ne purta ne ajută
să ne formăm interior, să ne
orientăm spre Dumnezeu și ceilalți.
Bărbatul sau femeia matur(ă) este
ancorat(ă) în realitate. Ei au învățat
să se respecte unii pe alții, să fie
stăpâni pe sufletul și corpul lor. Au o
conduită naturală, prudentă și cu
măsură în orice situație.

Perseverează cu încredere în
prietenii, în munca lor, în țelurile
proprii deoarece sunt în primul rând
capabili să dăruiască și mai apoi să
primească. În final, au învățat să fie
generoși.

J.M. Martín (2012)

[1] Cfr. *Lc* 7, 36-ff.

[2] *Lc* 7, 44-46.

[3] Sf. Josemaría, *Prietenii lui Dumnezeu*, nr. 73.

[4] *1 Co* 10, 31.

[5] Sf. Josemaría, *Prietenii lui Dumnezeu*, nr. 76.

[6] Cfr. Sf. Josemaría, *Drum*, n. 659.

[7] *Ps* 19, 6.

.....

pdf | document generat automat din
[https://opusdei.org/ro-ro/article/bunele-
maniere/](https://opusdei.org/ro-ro/article/bunele-maniere/) (26.03.2025)